

ERRSI TEATAJA

7/2012 ***Palju õnne, Helle-Mare Kõmmus!***
Käib registreerumine 2014. aasta peole! ***Ullo Toomi 110!***
Läheneb uute tantsude konkurs **Rahvakultuuri keskus ootab õppima!***
Sissejuhatus pärimusmuusikasse
Tagasivaade leedu noorte tantsupeole ja teistele suveüritustele
Palju õnne

PALJU ÕNNE, HELLE-MARE KÕMMUS!

Tänavuse Ullo Toomi fondi stipendiumi pälvis tantsujuht Helle-Mare Kõmmus.

Ullo Toomi halduskogu leidis, et Helle-Mare Kõmmus on üld- ja noorte tantsupidude üldjuhina ning oma aastatepikkuse tööga Hiiumaal väärtustanud ja edasi arendanud Ullo Toomi põhimõtteid ning olnud rahvatantsutraditsiooni silmapaistev hoidja ja edasikandja.

Helle-Mare Kõmmus on lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Instituudi kultuurharidustöö erialal ning õppinud tantsu Mait Agu juures. Aastast 1997 töötab ta Hiiumaal rahvakultuuri-spetsialistina, suunates nii kogu maakonna kultuurielu ning juhendades samas ise ka mitmeid sealseid kollektiive. Helle-Mare Kõmmus on osalenud noorte- ja üldtantsupidude lavastusgrupis seitsmel korral, olles 1994. ja 1999. aastal peo üldjuht-lavastaja. 2014. aasta XIX tantsupeol on ta B1

rühmade üldjuht. 1999. aastal pälvis ta Kristjan Toropi tantsupeostipendiumi parima tantsulavastuse eest XVI üldtantsupeol. Käesoleva aasta veebruaris omistati Helle-Mare Kõmmusele teenete eest rahvakultuuri edendamisel Valgetähe V klassi teenetemärk.

KÄIB REGISTREERUMINE 2014. AASTA PEOLE!

Kõigil Eestis tegutsevatel kollektiividel, kes soovivad osaleda 2014. aastal toimival laulu- ja tantsupeol on võimalik peole registreeruda kuni 20. oktoobrini laulu- ja tantsupeo elektroonilises registris aadressil: register.laulupidu.ee

Tantsupeol osalevad 2-3 klassi ja 5-6 klassi lasterühmad, naisrühmad, noorte- ja täiskasvanute segarühmad ning neidude - ja naiste liikumisrühmad.

XXVI laulu- ja XIX tantsupidu "Aja puudutus. Puudutuse aeg" toimub Tallinnas 4.-6. juulil 2014. Vaata lisa ka <http://www.errs.ee/index.php?id=63202>.

VAHETAS JALGRATTA VIULI VASTU!

15.-17. novembrini toimub Tantsutaat Ullo Toomi 110. sünniaastapäevale pühendatud konverents „Jalgratas viuli vastu“.

Eesmärgiks on väärtustada Ullo Toomit kui isiksust, Toomi aegseid tantsujuhte, tantsupidusid, vaadata tulevikku. Ettekannete teemade valikul lähtuti Ullo Toomi erinevatest rollidest (muusik, koguja, treener, tantsija, koolitaja, tantsuõpetajate koolitaja, õppija, tantsupidude lavastaja, kujundantsude looja jne) tantsumaastikul, tema koolkonnast, seotusest tänapäevaga. Konverentsile oodatakse tänaseid tantsuõpetajaid, tantsutudengeid, aktiivseid tantsijaid, erinevate tantsustilide õpetajaid.

Konverentsi esimene päev, **15. november**, on nn persoonipäev, kus kõnelevad Helju Mikkel, Ilma Adamson, Angela Arraste, Sille Kapper, Henn Tiivel, Ago Herkül jt.

16. november on tantsupidude päev. Pidude arenguloost, tulekuvisionidest, aga ka pidudest välismaal teevad ettekanded Aet Maatee, Angela Arraste, Ilmar Moss, noored tantsuõpetajad Agne Kurrikoff-Herman, Mari Tomp jne. Sel päeval esitleb arhitekt Irina Raud noorte tudengite visiooni uuest tantsuväljakust ning arutletakse, kui kaugele on jõudnud idee selle rajamisest.

17. november kujuneb koolkonna päevaks. Lisaks Helle-Mare Kõmmuse, Tiiu Laurimaa, jt. ettekannetele annavad Toomi koolkonda kuuluvad Henn Tiivel ja Ilma Adamson näidistunnid. Päev lõppeb Ullo Toomi auaadresside üleandmise ning kontserdiga. Esitamisele tulevad nii Toomi kui tema kaasaegsete tantsuõpetajate tantsud, aga ka tänaste tantsuautorite looming. Kontserdi lavastamise ja korraldamise on enda kanda võtnud Eesti Tantsujuhtide Rahvatantsurühm.

Konverents toimub Eesti Rahvusraamatukogu konverentsisaalis ja selle korraldab ERRS koostöös Tallinna Ülikooli, Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga.

KÄIB UUTE TANTSUDE KONKURSS

ERRS koostöös Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutusega kuulutas välja uute tantsude konkursi, mille eesmärgiks on saada uut, eesti rahvatantsust lähtuvat repertuaari ning tantse 2014. aasta tantsupeoks „Puudutuse aeg“.

Tantsuautoritelt oodatakse tantse laste-, noorte-, neidude-, sega-, nais-, mees- ja eakate rühmadele. Saatemuusikana võib kasutada eesti rahvamuusikat, selle töötlust või eesti autori muusikat. Esitatud tantsud ei tohi olla varem trükitud avaldatud ega ühelgi viisil honoreeritud.

Tantse hindab korraldajate poolt moodustatud vähemalt 5-liikmeline žürii. Žüriil on õigus määrata eriauhindu, vastavatasemeliste tööde puudumisel jätta auhinnad välja andmata või need ümber jagada. Võitjad saavad auhinnad kätte peale korrektse tantsukirjelduse esitamist.

Konkurss koosneb kahest osast – videovoorust ning avalikust kontserdist. Osalemiseks palume saata tantsuvideoga (avi fail) DVD ja märgusõnaga tähistatud ümbrik informatsiooniga (tantsu sisukirjeldus, pealkiri, mitmele tantsijale, millisele rühmaliigile, viide kasutatud muusikale, tantsu esitava kollektiivi nimi, kontaktisiku e-post ja telefon) hiljemalt **15. oktoobriks** aadressil ERRS, Tõnismägi 2/Endla 3 10122 Tallinn, UUTE TANTSUDE KONKURSS.

Juurde lisada sama märgusõnaga kinnine ümbrik andmetega autori kohta (ees- ja perekonnanimi, elukoha aadress, telefon, e-posti aadress).

Konkurssi lõppvoor toimub **4. novembril**. Konkurss toimub Eesti Kultuurkapitali toel. **Lisainfo** Ülle Feršel, errs@errs.ee ja 5345 6886 ja www.errs.ee/index.php?id=63187

ALGAB RAHVAMUUSIKATÖÖTLUSTE KONKURSS PÄRIMUSE PÄITSED

Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambel kuulutab välja **rahvamuusikatöötluste konkursi „Pärimuse päitsed“**.

Konkursi eesmärgiks on saada uusi ja uuenduslikke, kaasaegse kõlapildiga, tantsulugusid. Ootame nii pärimusel põhinevaid tantsulugusid kui ka autoriloomingut, nii instrumentaalmuusikat kui ka laule, kiiremaid ja aeglasemaid tantsuviise. Konkursile laekunud lugudest parimatele loovad Eesti tantsuloojad ja koreograafid uusloomingulised rahvatantsud, mis osalevad käesoleva projekti teises pooles toimival uute tantsuseadete konkursil.

Kvaliteetselt salvestatud (studiosalvestus) .wav formaadis konkursilugusid ootame **10. detsembriks 2012** kas

- 1) postiga või käsipostiga CD-plaadil või mälupulgal aadressile: „Rahvamuusikatöötluste konkurs“, TÜ Rahvakunstiansambel, Kalevi 24, Tartu 51010 või
- 2) e-postiga viidet allalaadimiseks veebis olevale failile aadressile laurileht.post@gmail.com.

Konkursil osalevad lood ei tohi olla avaldatud (ilmunud helikandjal) enne 1. jaanuari 2013. Konkursil osalemisega annab loo või seade autor õiguse kasutada lugu rahvatantsu saatemuusikana ja avaldada see konkursi tulemusel väljaantava rahvatantsude saatemuusika CD-l ilma täiendava tasuta. CD väljaandmiseks kasutatakse konkursile saadetud faile. Autoril on õigus avaldada lugu või seade muudel helikandjatel peale 1. jaanuari 2013.

Konkursile saadetud lugu peab olema salvestusega identselt taasesitatav elavas ettekandes projekti lõppkontserdil **9. novembril 2013** Mooste mõisa Folgikojas. Lõppkontserdil kohtuvad laval konkursi parimad muusikalood muusikakollektiivide ja lugudele seatud parimad tantsud rahvatantsukollektiivide esituses.

Rahvamuusika töötluste konkursi kuulab ja hindab 10-liikmeline žürii (5 muusikute ja 5 tantsijate esindajat) individuaalselt. Žürii liikmete antud punktid kogub kokku žürii tehniline sekretär. Summeeritud punktide paremusjärjestuse alusel selgub 15 parimat lugu, millele asuvad järgneva uute tantsuseadete konkursi raames uusloomingulisi rahvatantsu seadma Eesti tantsuloojad ja koreograafid.

Rahvamuusika töötluste konkursi 15 parimat lugu selguvad jaanuariks 2013. Parimad lood ja konkursi võitjad avalikustatakse 9. novembril 2013 toimival projekti lõppkontserdil Mooste mõisa Folgikojas koos tantsuseadete konkursi tulemustega.

Konkursi peaauhind parima loo autorile on 1000 eurot. Motiveerivad auhinnad on ette nähtud ka teistele kõrgetele kohtadele tulnud lugude autoritele, samuti mitmed žürii poolt antavad eriauhinnad.

Lisainfo:

Aveli Asber, TÜ Rahvakunstiansambli kunstiline juht, žürii esimees, tel 5210316, aveliasber@gmail.com

Lauri Leht, TÜ Rahvakunstiansambli juhatuse liige, žürii tehniline sekretär, tel. 5035789, laurileht.post@gmail.com

Konkurss toimub Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse toel.

KESKUS OOTAB ÕPPIMA!

Alanud hooajal ootame kursustele nii tantsu- kui koorijuhte, rahvamajade, raamatukogude ja muuseumide töötajaid, kultuuriseltsides ja seltsingutes tegutsejaid, kogukondade ning kultuurivaldkondade eestvedajaid.

Meie uued kursused:

Sügisese õppepäeva laste ja noorte tantsuringide juhendajatele 23. - 24. oktoobril. Kursus sisaldab tantsuõpetust ja -treeninguid, põhirõhk pannakse lõbusatele ja meeleolukatele tantsudele, mis sobivad põhikooliealistele lastele. Tutvutakse ka uudsete ja lapsi motiveerivate mängude ja liikumisharjutustega. Õpetajad on Ene Jakobson, Helena-Mariana Reimann ja Kai Randrüüt.

Virumaa lasteaedade muusikaõpetajate soovil valmistasime ette kahepäevase kursuse **Laulu- ja mängutunnid lasteaias - 28. septembril ja 26. oktoobril.** Soovime innustada õpetajaid muutma oma tunde vaheldusrikkamaks ja lastele põnevaks pärimuslike laulude, mängude ja liikumistega. Eelkõige praktilise õppuse käigus omandavad õppijad sobivat materjali ja saavad nõuandeid selle leidmiseks ja kasutamiseks. Õpetama on kutsutud Maie Orav, Piret Kõõra, Piret Päär jt.

Kursusel **Kultuurikandjast sõnumitoojaks** käsitletakse **8. novembril** teemasid, mis võiks aidata paremini mõista kommunikatsiooni tähendust ja selle juhtimist, võimalusi leida tee meediakanaliteni. Kursusel tehakse praktilisi harjutusi sellest, kuidas ületada uudiskünnist oma kultuurisündmuse teavitamisel. Koolitaja on kommunikatsioonispetsialist Birgit Tolmann.

Koostöös Idla Eesti Seltsiga toimub kursus **Ernst Idla liikumissüsteem 3 – 7 aastastele lastele.** Eesmärk on tutvustada Idla liikumissüsteemi harjutusi, mis sobivad kooli, lasteaia ja huviringide tundidesse. Kavas on ühepäevane õppus kolmes erinevas kohas: **26. oktoobril Tallinnas, 4. jaanuaril 2013 Tartus ja märtsis, kevadisel koolivaheajal Pärnus.** Koolitajad on Idla õpetajad aastast 2005 Katrin Reinup, Kai Randrüüt ning rahvatantsu- ja liikumisõpetaja Tiia Kadalipp.

25. oktoobril ootame Tallinna Mustpeade Majja kõiki inimesi, kes tunnevad huvi dokumendi „Eesti kultuuripoliitika arengusuunad aastani 2020“ ettepanekute vastu, mida esitasid juhtgrupile rahvakultuuri valdkonnad. Avatud seminaril **Rahvakultuuri tugevus on selle kandjates** võtavad sõna rahvakultuuri valdkonna töögrupi liikmed. Ditte Winqvist Soome Omavalitsusliidust kõneleb haldusreformi mõjudest kultuurikorraldusele Soomes.

Septembris algas **Maie Orava meistrikläss.** Koolitusele oodatakse noori inimesi, kes tunnevad tõsist huvi Eesti tantsu vastu ja soovivad tulevikus saada rahvatantsuõpetajaks. Meistriklässis saab ülevaate Eesti tantsu ajaloost, sõnavarast, tutvustatakse rahvatantsu põhisamme ja Eesti rahvamuusikat.

Meie prioriteediks on vaimse kultuuripärandi alased kursused. **23. - 24. oktoobril** on Tartus kahepäevane kursus **Kirev, põnev ja elav vaimne kultuuripärand.**

Jätkuvad ka rahvatantsujuhtide kooli õppused. Tänavune lend on juba end näidanud väga motiveeritud õppija ning tubli ja toimeka tantsujuhina.

Lähem informatsioon ja registreerumine kursustele www.rahvakultuur.ee/kursused

URVE GROMOV

Rahvakultuuri Keskus

SISSEJUHATUS PÄRIMUSMUUSIKASSE KÕIKSUGU ÕPETAJATELE

Õppeaastal 2012-2013 on neljal korral võimalik Viljandi Pärimusmuusika Aidas osa saada pärimusmuusika sissejuhatavast kursusest:

- 5.-8. november 2012 (registreerimise tähtaeg 22. oktoober)
- 26.-29. november 2012 (registreerimise tähtaeg 12. november)
- 4.-7. märts 2013 (registreerimise tähtaeg 18. veebruar)
- 1.-4. aprill 2013 (registreerimise tähtaeg 18. märts)

Eelkõige koolide ja lasteaedade õpetajatele ning huvijuhtidele mõeldud sissejuhatav kursus tutvustab regilaulu, pärimustantse, laulumänge, kandle- ja parmupilli põhivõtteid ning äratav mõtteid pärimusmuusika ja -kultuuri kaasamiseks igapäevatoos lastega.

Teame, et õpetajate argipäev on intensiivne ja et koormus on suur ning pakume võimalust tulla Viljandisse, korraks oravarattast välja astuda, et leida pärimusmuusika iva enda seest. Meie usume, et kõige paremini õpetab pärandkultuuri õpetaja, kellel on isiklik ja emotsionaalne side pärimusmuusikaga. See tähendab teisisõnu seda, et kui õpetaja silm särab, võib ta ka sütitada huvi lastes.

Kõik kursuse pärimusmuusika õpetajad õpetavad muusikat, laule, tantse ja mängu matkimismeetodiga. Õpetaja näitab ja õppija proovib järgi. Õpitud laulud, tantsud, mängud jms filmime kursuse jooksul ja materjali saadame peale kursuse lõppu kursustlastele. Kõik on selleks, et kogu rõhk läheks tegemisele ja mitte üles märkimisele.

Peale kursust on õppijatele võimalik läbi viia iseseisev töö, mille raames ta kasutab kursusel õpitut omaenda õpilaste/lastega. Kui iseseisev töö on dokumenteeritud, analüüsitud ja kirjalikult esitatud August Pulsti õpistule, saab õppija tunnistuse 160 tunni eest.

Õpetajavad Celia Roose, Meelika Hainsoo, Indrek Roosi, Aime Reier, Cätlin Jaago, Sofia Joons, Janne Suits, Juhan Suits.

Kursus on osalejatele tasuta. Korraldajad pakuvad ööbimist Pärimusmuusika Aidas 7€/öö.

Lisainfo ja registreerumine siin: www.folk.ee/opistu/et/Kursused/Eelolevad-kursused/Sissejuhatus-parimusmuusikasse-koiksugu-opetajatele

TAGASIVAADE LEEDU NOORTE TANTSUPEOLE 7.-8.

JUULIL

Leedu tantsupidu Vilniuses külastas ERRSi korraldusel kümme tantsujuhti Eestist. Alljärgnev on kokkuvõte nende tähelepanekutest ja mõtetest.

Erinevalt meie koolinoorte pidudest, peavad leedukad oma pidusid mitmes etapis. Seepärast oli põnev võrrelda nii lavastuste tehnilist erinevust kui ka tantsulist poolt.

I Tantsu(pidu)kontsert LAIKO VAIKAI

(otsetõlge – laste aeg) toimus Siemensi areenil (meie mõistes Saku suurhallis) 7. juulil kell 19.

- Esinejad ligi 4500: väikesed balletitantsijad, moderntantsijad (ehk meie mõistes „võimlejad“) ja erinevate vanusegruppide rahvatantsijad. Viimaseid veel ühes

kategoorias mitu koosseisu. Nii sai üks koosseis tantsida ühte numbrit ja teine teist. Sellega võimaldati suuremal hulgal tantsijatel peole pääseda, sest korraga mahtus platsile vaid 18 rühma. Mõnes üksikus numbris ka kuni 30 (näiteks neiduderühmad). Tulemuseks väga tihe plats.

- Sisu: tugeva looga kontsertetendus lapse sünnist ja kasvamisest kuni teda oma võimu alla haarava kaasaegse tehnomaailma võlude ja krahhini. Helget algust illustreerisid balletitantsijad, „mürailma“ modern-tantsijad. Rahvatantsijate kanda jäi lapse kasvamise kujutamine mängudest ellu. Veidi pikaks venis just see rahvatantsude osa. Ka „mürailma“ algus veidi lohisev, kuid lõpp ääretult mõjus. Ja päris peo finaali, kus rahvariides tantsijad kogunevad suurde spiraali ning võidavad „võõra“ väe, väga mõjus. Muusikaliselt oli rahvatantsude osa enamuses lavastatud laulule ja laulumängudele. Kuna tekstist aru ei saanud, siis mõnikord jäi tegevus veidi mõistmatuks. Vanema vanuseastme tantsijatel oli rohkem instrumentaalset saadet.

- Esinemispaik: plats ristküliku kujuline. Enamus publikut istus ristküliku pikematel külgedel. Tantsud lavastatud peamiselt kahte suunda. Suuri üleõranda jooniseid palju polnud. Tantsiti vähese liikumisega oma kasti ja tagasihoidlikes joonistes. Põhilised tegevusjoonised - viirud, kolonnid ja ringid. Programmi alguses tantsisid väikesed keepides tantsijad peo logo tantsupõrandale. Balletitantsijatelt lillemotiiv ja lõpus moderntantsijatelt spiraal, mida hiljem korrati võimsalt rahvatantsijate poolt. Rahvatantsude blokis rahvast palju. Õhku jäi väheks, oleks tahtnud mõnes numbris veidi väiksemat koosseisu. Peale- ja mahaminekuteks neli „väravat“ platsi nurkades. Harva kasutati võimalust, et rivistati tantsijad ühele pikemale küljele üles ja toodi siis korraga peale.
- Esinejate lähedus publikule võimaldas näha emotsiooni. Meeldis väga leedu laste suur emotsionaalne väljenduslikkus igas tantsus, mis otseselt kandus publikusse. Kuna rahvatantsublokis tants sageli illustreeris laulu teksti, siis oli palju pisidetaile ja liigutusi, mis lähedalt paremini jälgitav. Tehniliselt olid rühmad heal tasemel. Kostüümid korrektsed. Olemas oli küll uhke valgustehnika, kuid puudu jäi siiski sedalaadi valgustusest, mis paneks tantsijad ja nende kaunid rõivad särama. Esinemispaik liiga pime.
- Lisaks helitehnikale kasutati peo ilmestamiseks kolme ekraani. Suur ekraan hõivas esinemisplatsi ühe lühema külje. Kaks väiksemat olid suurest ekraanist kahel pool. Ekraanidel näidati infot tantsu nime, autori ja muusika looja kohta. Suur ekraan täitis ka lavakujunduse ülesannet. Sellele kuvati liikuvaid pilte, mis mõeldud numbri toetamiseks. Rohkem õigustas selline taust balleti- ja moderntantsu numbrite juures. Rahvatantsu ilmestamiseks oleks piisanud mõnest motiivist, sest rahvariie ise juba nii värvi- ja nüansirikas, et ei vaja lisatuge. Kaks väiksemat ekraani olid mõeldud tantsijate tegevuse esiletoomiseks. Kuid liikuva kaamera töö oli läbi mõtlemata. Ootas rohkem võtteid ülevalt, et näeks ka jooniseid. Istekohad otse platsi ääres ei võimaldanud neid väheseid jooniseid näha. Paraku ei jõudnud kaamera alati üldistuseni. Mõnikord häiris kaamera juhuslik võttenurk.

Kokkuvõtteks: tegu oli tantsu peoga, kus esindatud erinevad tantsustiilid. Laval rohkelt tantsijaid tantsu ette kandmas. Rahvatantsude osas valdav folkloorisel materjalil põhinev

tants, milles korrati motiivi või koreograafilist lauset mitu korda nagu laulusalmi. Tantsuplats oli enamuse ajast tantsijatest tulvil. See väsitas. Hea, et sai lähedalt näha tantsijat, tema emotsiooni ja tehnikat. Halb, et jäid ära üldistused kogu platsist ekraanil. Peo emotsionaalne lõpp, kus hällilaul ja rahvatants võitsid „mürailma“ tekitas küsimuse: kuidas tegelikult on? Kas jaksame?

Kas meie peaksime sellest eeskujuga võtma? Miks mitte peo nädalal üks hea kontsertetendus Saku suurhallis. Aga staadioni pidu ei peaks ära jätma!

II Vabaõhupidu Kalnu pargis (Vilniuse kesklinnas) 8. juulil kell 22.

- Osalejaid ligi 4500: rahvatantsu- ja folkloorirühmad, ajaloolise tantsu kollektiivid, koorid, rahvamuusikaorkestrid. Viimased paigutatud esinemispaiga tagafooniks tribüünidele. Esineti elava muusika saatel. Esinejad ei olnud samad, kes eelmisel õhtul Siemens areenil. Meile kui võõrastele mõni osa liig pikk, aga pidu tehtigi oma rahvale. Miks algas see kontsert õhtul kell 22, sellest me aru ei saanud. Valguspidu, eriti kui võrrelda Siemens areeni peoga, see küll ei olnud.
- Etenduse sisu: kasvamine toredas laulu- ja mängukeskkonnas kui ideaalses keskkonnas, mis varustab elu alustava noore teadmistega oma pärimusest ja annab kindluse leedulaseks olemiseks.
- Esinemispaik: vabaõhuareen, kus vaataja paigutatud platsi ühele küljele tribüünidele. Vastastribüünid etenduses kasutusel. Tantsuplatsringikujuline. Lisaks varu-võimalus muruplatsi näol, kuhu oli püstitatud tuleskulptuur. Publikut oli tulnud rohkelt. Elati hoogsalt kaasa. Nii mõnigi laul kajas vastu ka tribüünilt. Inimesed olid õnnelikud.
- Vaatemäng algas veidi arusaamatu „sambaga“, mille seest tuli välja tüdruk kandlega. Väike tulevärk samba tipust ei andnud mingit efekti. Kui rahvatantsijad olid teinud tantsuringe ümber samba, siis viidi atribuut minema. Vedajateks tavalistes „lühkades“ mehed ehk tehniline personal. Oleks võinud lavastada selle vedamise ära või panna ka tehnilise meeskonna rahvalikesse riietesse. Kohe tekkis ebakõla üldmassi ja üksiku vahel, mis ei jäänud märkamata. Edasine lavastus enamalt jaolt ringides. Seda tingis olemasolev esinemisala. Tantsitav materjal folkloori baasil loodud tantsud aga ka uuslooming. Mõnede laulumängude illustreerimiseks kasutati suuri loomapäid (lehmad, elevandid, lepatriinud). Kõige kodusem tundus lepatriinu, lehm ja elevand mõjusid pigem idamaade folklooris esineva draakonina.

Rahvalaulu ja -muusika oli eraldi etenduse osad, esinejad toodi välja platsile. Folkloorirühmades esinejaid väga erinevas vanuses. Lavastus jäi rahvalaulu osas liiga staatiliseks. Oleks võinud veidi rohkem panna laulja rahulikult platsil ümber paiknema. Küll oli eraldi välja toodud laulu esitav „solistgrupp“. Liikumine etteritta toimus orgaaniliselt. Orkester toodi (osaliselt) välja tribüünilt. Tulemine üldiselt tempokas. Dirigendi jaoks vajaliku aluse

toomiseks taas laval tehniline tugi „kodustes riietes“. Orkestri esinemine emotsionaalne, dirigendid vaheldusid iga looga väga kiiresti. Ei mingit venimist ja liigset kummardamist. Lavastuse tempo ei langenud kordagi.

Eraldi osaks oli etenduses ajalooline tants. Selleks loodi vastav keskkond elusa tule abil. Efekti andis ka saabunud pimedus. Ajaloolise tantsu kollektiivide vanuseline koosseis oli üllatav. Väga palju oli lapsi ja noori. Ajalooline tants tundus lastele veidi

raske. Samuti segasid mõned kostüümi-detailid - pidevalt jalast ära kaduvad jalanõud narril või pikk kleit väikesel tüdrukul, mis tagurpidi liikumisel kippus kanna alla jääma. Kuid üldpilt oli siiski suursugune. Kaks ajaloolises kostüümis tütarlast jätkasid hiljem omatahtsi tantsimist tribüüni vahekaigus etenduse lõpuni.

Üks osa etendusest oli ka tüdruku ja poisi omavaheline ilmekas loo rääkimine. Keele mittetundmine ei lubanud asjast aru saada, kuid publiku reksiooni arvestades said nad sõnumi edastamisega suurepäraselt hakkama... Etenduse lõpuosa kuulus tuntud rahvatantsudele, mis tekitasid äratundmisrõõmu paljudes. Ka meis. Lisaks tantsuplatsil toimuvale tantsiti ka lisaväljakul ehk muruplatsil, mille keskel ootas tuleskulptuur oma ärkamist. Lõpuks see rahva rõõmuks süüdati ja väljakul jätkus suur tantsimine ikka tuntud viiside saatel. Täna tegijaid. Etenduse ilmestamiseks kasutati nii ilutulestikku, elavat tuld kui prožektoreid. Kõige kahvatumaks jäi ilutulestiku kasutamine. Ei andnud midagi lavatusele või momendi ülendamisele juurde.

- Kokkuvõtteks: tegu oli meie mõistes rahvakunstiõhtuga, kus said ennast näidata mitmete rahvakunstialade viljelejad. Üldiselt kulges lavastus tempokalt. Ka suurte masside liigutamine toimus kiiresti. Puuduseks aga platsi suur ülerahvastamine. Veidi hõredam oli ajaloolise tantsu osa, mis üldtempolt jäi veidi venima. Kas teda lavastuse sisse vaja oli? Leedu pärimuse üks osa on kindlasti õukonnaelu (neil ju ikkagi kuningas olnud!) ja seepärast ehk oli see põhjendatud! Meie jaoks võõras.

Kade saab olla leedukate folkloorikollektiivide suure arvu üle. See liikumine tundub jätkuvalt elujõuline, kuigi mitte muredeta. Elava muusika kasutamine neil õnnestus. Dirigentide töö (nii orkestri kui koori) oli hästi paika pandud ja see tagas numbrite kiire vaheldumise. Samuti oli hea võimalus paigutada ühendorkester ja koorid tribüünidele esinemispaiga tagafooniks. Kas me saaksime ka nii suure noorte rahvapilliorkestri kokku? Kahtlustan, et mitte. Kuigi rahvamuusika osa muusikakoolides ja pärimuse ringides näitab õnneks kasvutendentsi.

Õhku jäi positiivne emotsioon, et pole tähtis, millise tantsustiiliga sa tegeled vaid see, et sa tantsid ja sellest rõõmu tunned.

Palju sai mõtteainet. Üks nendest on, et kui palju me peaksime tantsule lisama kõiksugu atribuutikat! Kus on see piir, kui tants jääb teisele kohale? Kui räägime tantsupeost ehk etendusest, siis tants võikski olla see kõige tähtsam.

Leedus käisid Helle-Mare Kõmmus, Linda Pihu, Anita Kreen, Liina Lillipuu, Angela Arraste, Mall Järvela, Ülo Luht, Jaanus Randma, Rauno Zubko ja Erika Põlendik. Mõtted kogus kokku Erika Põlendik.

Tervet 1. päeva etendust saad vaadata siit:

<http://www.youtube.com/watch?v=dYLwr-siRJQ>

PAIDE „SELTSKOND“ VÕIDUTSES BULGAARIAS!

5.- 12. juulini toimus Bulgaarias Open European Championship of Folklore "Euro Folk 2012". Konkurss toimus Bulgaaaria kuurortlinnas Nessebaris, kus osales kokku 70 kollektiivi 15 riigist. Esindatud olid Eesti, Türgi, Bulgaaria, Armeenia, Brasiilia, Läti, Leedu, Venemaa, Ukraina, Kroaatia jne. Rühmad võistlesid kuues erinevas kategoorias: rahvalaul, rahvamuusika, rahvatants/tantsuansamblid, üksikesinejad, tänavalaulud, folkloorirühmad.

Iga kategooria parimaid autasustati kuldmedali ja auhinnaga "Golden Orpheus" ning teise ja kolmanda koha saajaid vastavalt hõbe ja pronksmedaliga. Žürii hindas kõiki võistlejaid 10 palli süsteemis arvestades kava raskustaset, esituse kvaliteeti, lavalist väljenduslikkust/lavalist käitumist jne. Konkursi kulminatsiooniks oli kõikide kategooriate kokkuvõttes väljaantud Grand Prix, millega kaasnes 1000€ suurune preemia.

Eestit esindas esmakordselt Paide Ühisgümnaasiumi segarühma "Seltskond" vilistlaskoosseis, kes alustas oma tegevust 2011. aasta sügisel. Ettevõtmine oli vastutusrikas ning nõudis rühmalt suuri pingutusi, et panna kokku 30 minutiline kava, mis annaks ülevaate eesti rahvatantsust ning selle eripärast. Esitamisele tulid 7 eesti autoritantsu, mis olid kokku põimitud ühtseks kavaks. Võistlesime "rahvatantsu" kategoorias ning meie esitust hinnati oma kategoorias kuldmedali ja "Golden Orpheus" autasu vääriliseks. Rõõm oli piiritu ning raskused, mis tekkisid tantsides 30 kraadises kuumuses olid hetkega ununenud. 2012. aasta Grand Prix saajaks osutus Läti rahvalauluansambel "Volnitsa".

Oleme väga tänulikud kõikidele toetajatele, sõpradele ja pöidlahoidjatele, tänu kelle abile saime osaleda suurepärasel konkursil. Hea tulemus annab juurde vaid motivatsiooni edasiseks tegutsemiseks ning kinnitust, et suure tahtega on võimalik saavutada kõike.

MARIKA KUUSIK

PEREMUUSIKA PÄEV TARTUMAAL: PIDU, NAGU MUISTE!

Oli 8. juuli hommik. Pilvitusse taevasse tõusnud tulekera Rõngu lähistel Koruste küla kohal töötas väga palavalt suveilma. Mäeotsa talu pererahvas ja nende Lustilaut olid ootusärevuses. Arakute pereansambel koosseisus Helmut-Endel (viul), Aivar (rahvakannel) ja Mäeotsa peremees Martin (rahvakannel) olid kontserdiks valmis. Taluhoovile saabus külalisi, samal ajal käis köögis ja aidaruumis vilgas töö toidulaua ettevalmistamisel, sest paljud pidulised olid ühisele lauale midagi kaasa võtnud.

Kontserdi algus hilines, sest külalisi sai hulga rohkem, kui oleks uneski näha osanud. Peremuusika päeva alustuseks süüdati küünal Puhja lõõtsamehe Endel Koppeli valmistatud laternas ning pärast seda astus lavale Arakute pereansambel. üks vanaisa, kaks isa ja kaks poega kolmes isikus korraga laval musitseerimas on midagi väga erilist. Neid tervitati soojade aplausidega, tuttavamaid lugusid ümiseti või lauldi kaasa ja mahuti veel tantsimagi! Viimase loona koos laulusuise publikuga kõlas "Aeg läheb, aga õnn ei kao" filmist "Suvi", pärast mida tõusis publik istumast ning plaksutas püstijalu Arakute pereansambli auks.

Kontsertosa järel said kõik külalised endale midagi söögi- ja joogipoolist valida ning pidu jätkus taluõuel ikka elava muusika saatel. Lisaks väljakuulutatud Mäeotsa kapellile, kus koos peremehega musitseerisid Ragnar Toompuu (kitarr, mandoliin) ja Taavet Niller (kontrabass), mängis veel mitmeid pillimehi üllatuskülalistena.

Külalisteraamatu järgi oli Mäeotsa talu hoovil 160 inimest, nooremaid ja vanemaid lähedalt ja kaugelt. Söödi-joodi, lauldi-tantsiti, võõrastega saadi tuttavaks, tuttavatega aeti juttu ja kõigil tundus tore olevat. Pererahvas on väga-väga tänulik neile, kes võtsid vaevaks kuuma ilma trotsida ja üks lustipidu maha pidada! Kogu südamest tahame järgmisel aastal nii oma küla kui ka kaugema kandi rahvast taas ühe pereansambli kontserdiga ja selle järgneva lustipeoga kostitada!

TRIIN ARAK

Mäeotsa talu perenaine

PALJU ÕNNE !

- 3.10 Lea Kiik 65
- 3.10 Aino Lukman 75
- 3.10 Anneli Nõmmik 50
- 5.10 Niina Illisson 55
- 10.10 Malle Tiinas 55
- 12.10 Hayde Kursk 90
- 17.10 Anu Nael 65
- 18.10 Eneli Rüütli 35
- 21.10 Helga Kasemets 90**
- 21.10 Helgi Linnas 65
- 22.10 Riina-Ester Aro 70
- 25.10 Eha Ojavee 75
- 28.10 Laine Pärk 75
- 30.10 Karin Simso 45

Järgmine ERRSi Teataja ilmub oktoobris.